

AYT TARİH-1 DENEME SINAVI

Öğrenme Hedefi: AYT formatında; Tarih bilimi, İlk Çağ uygarlıkları, Türk Dünyası, İslam Tarihi, Osmanlı ve İnkılap Tarihi konularındaki bilgi ve analiz yeteneğini ölçme.

TARİH VE ZAMAN / İLK ÇAĞ

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

1. Bir tarihinin araştırma yaparken objektif (tarafsız) kalması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- Belgelere dayanması
- Olayın geçtiği yerde inceleme yapması
- Kendi görüşlerini yansıtmaması
- Sözlü kaynakları esas alması
- Deney ve gözlem yapması

Cevap: A

Tarih biliminde objektiflik, olayların kişisel yorumdan uzak, somut kanıt ve belgelere dayalı olarak anlatılmasıyla sağlanır.

2. Mezopotamya uygarlıklarından Sümerlerin zigguratları hem tapınak hem depo hem de gözlemevi olarak kullanmaları aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- Çok amaçlı yapıya sahip olduklarını
- Siyasi birliği sağladıklarını
- Sadece tarımla uğraştıklarını
- Yazıyı ilk bulan toplum olduklarını
- Tek tanrılı inanca sahip olduklarını.

Cevap: A

Zigguratların eğitim, ibadet ve ekonomi gibi farklı alanlarda hizmet vermesi, bu yapıların çok amaçlı bir karaktere sahip olduğunu gösterir.

3. Kavimler Göçü'nün sonuçlarından hangisi doğrudan siyasi bir nitelik taşır?

- Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılması
- Hristiyanlığın Avrupa'da yayılması
- Skolastik düşüncenin önem kazanması
- Avrupa'nın etnik yapısının değişmesi
- Feodalite (derebeylik) rejiminin ortaya çıkması

Cevap: A

Bir devletin parçalanması veya sınırlarının değişmesi siyasi bir sonuçtur. Diğer şıklar sosyal, dini veya ekonomik-sosyal niteliktedir.

4. Hz. Ömer döneminde sınırların genişlemesine bağlı olarak devlet yönetiminde kurumsallaşma adımları atılmıştır. Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde yapılan bir yenilik değildir?

- Beytülmal'in (Hazine) kurulması
- Orducah şehirlerin kurulması
- Adli teşkilatın oluşturulması
- Divan teşkilatının kurulması
- Halifeliğin saltanata dönüşmesi

Cevap: E

Halifeliğin saltanata dönüşmesi Hz. Ömer döneminde değil, Emevi hükümdarı Muaviye'nin oğlu Yezid'i velayet tayin etmesiyle gerçekleşmiştir.

TÜRK-İSLAM TARİHİ VE OSMANLI KURULUŞ (SORU 5-8)

TÜRK-İSLAM VE OSMANLI

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

5. Karahanlı Devleti'nin İslamiyet'i kabul etmesine rağmen Türkçeyi resmi dil olarak koruması ve Uygur alfabesini kullanmaya devam etmesi aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- a) Milli kimliklerini koruduklarını
- b) İslamiyet'i tam anlamıyla benimsemediklerini
- c) Arapça öğrenmeye karşı olduklarını
- d) Din ile devlet işlerini ayırdıklarını
- e) Bilimsel çalışmalara önem verdiklerini

Cevap: A

Resmi dilin Türkçe kalması ve eski alfabelerin kullanılması, devletin ve halkın milli benliğini koruma arzusunu kanıtlar.

6. Malazgirt Savaşı'ndan (1071) sonra Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin (Saltuklular, Mengücekliler vb.) ortak özellikleri arasında hangisi yer almaz?

- a) Anadolu'yu Türkleştirmeleri
- b) İslamiyet'i yaymaları
- c) Haçlılarla mücadele etmeleri
- d) Bizans ile savaşmaları
- e) Osmanlı Devleti'ne bağlı kalmaları

Cevap: E

Birinci dönem beylikler kurulduğunda Osmanlı Devleti henüz mevcut değildi. Osmanlı 1299'da, yani yaklaşık iki yüzyıl sonra kurulmuştur.

muratvuranlar.com

7. Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda fethettiği yerlere Anadolu'daki göçebe Türkmenleri yerleştirmesi (iskan politikası) temel olarak neyi amaçlar?

- a) Fetihlerin kalıcı olmasını sağlamak
- b) Tarımsal üretimi durdurmak
- c) Hristiyan nüfusu Anadolu'ya sürmek
- d) Merkezi otoriteyi zayıflatmak
- e) Avrupa hukuk sistemini getirmek

Cevap: A

İskan politikası, fethedilen bölgelere Türk-Müslüman nüfus yerleştirerek o toprakların elde tutulmasını ve güvenliğini sağlamayı hedefler.

8. Aşağıdakilerden hangisi İstanbul'un Fethi'nin "Dünya Tarihi" açısından sonuçlarından biri değildir?

- a) Coğrafi Keşiflerin başlamasında etkili olması
- b) Bizans İmparatorluğu'nun sona ermesi
- c) Orta Çağ'ın bitip Yeni Çağ'ın başlaması
- d) Osmanlı toprak bütünlüğünün sağlanması
- e) Topun kale surlarını yıkabileceğinin anlaşılması

Cevap: D

Toprak bütünlüğünün sağlanması Osmanlı Devleti'nin kendi iç yapısıyla ilgili "Ulusal" bir sonuçtur, dünya genelini ilgilendirmez.

YENİ ÇAĞ AVRUPA VE OSMANLI KLASİK DÖNEM (SORU 9-12)

AVRUPA VE OSMANLI

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

9. Reform hareketlerinin sonucunda Avrupa'da laik eğitim sisteminin temellerinin atılmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Eğitimin kilise kontrolünden çıkması
- b) Bilimsel çalışmaların yasaklanması
- c) Mezhep savaşlarının sona ermesi
- d) Rönesans hareketlerinin başlaması
- e) Engizisyon mahkemelerinin kurulması

Cevap: A

Kilisenin eğitim üzerindeki otoritesinin kırılması, eğitimin dini kurallardan arınarak dünyevi bir temele oturmasını sağlamıştır.

10. 17. yüzyıl Osmanlı Devleti'ne (Duraklama dönemi) devlet adamları tarafından yapılan ıslahatların genel özelliği nedir?

- a) Kişilere bağlı kalması ve köklü olmaması
- b) Tamamen Avrupa örnek alınarak yapılması
- c) Halkın yoğun desteğiyle gerçekleştirilmesi
- d) Saray masraflarının artırılmasını hedeflemesi
- e) Yeniçerilerin tam desteğinin alınması

Cevap: A

Bu dönem ıslahatları sorunların derinine inememiş, yüzeysel kalmış ve yapan devlet adamının ömrüyle sınırlı olmuştur. Avrupa etkisi henüz yoktur.

11. II. Mahmut döneminde yapılan aşağıdaki ıslahatlardan hangisi doğrudan "merkezi otoriteyi güçlendirmeye" yöneliktir?

- a) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması (Vaka-i Hayriye)
- b) Kılık kıyafet düzenlemesinin yapılması
- c) Takvim-i Vekayi gazetesinin çıkarılması
- d) Yurt dışına ilk kez öğrenci gönderilmesi
- e) Tercüme Odası'nın kurulması

Cevap: A

Devlete karşı isyan merkezi haline gelen Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması, padişahın otoritesini ve güvenliğini pekiştirmiştir.

12. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin, müttefiki Almanya ile iş birliği yaparak İtilaf devletlerinin Rusya'ya yardım ulaştırmasını engellediği savunma cephesi hangisidir?

- a) Çanakkale Cephesi
- b) Kafkas Cephesi
- c) Kanal Cephesi (Mısır)
- d) Hicaz-Yemen Cephesi
- e) Suriye-Filistin Cephesi

Cevap: A

Çanakkale Savaşları, İtilaf devletlerinin boğazları geçerek Rusya'ya yardım götürmesini engellemiş ve savaşın süresini uzatmıştır.

MODERNLEŐME VE MİLLİ MÜCADELE HAZIRLIK (SORU 13-16)

MİLLİ MÜCADELE

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

13. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesine dayanılarak başlayan işgallere karşı Türk halkının gösterdiği ilk tepki aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerini kurmak
- b) Padişahın kararlarına koşulsuz uymak
- c) İşgalleri görmemezden gelmek
- d) Manda ve himaye altına girmeyi istemek
- e) Düzenli orduyu hemen kurmak

Cevap: A

İşgaller karşısında halk, bölgesel kurtuluş çareleri aramak üzere yerel direniş örgütleri olan cemiyetleri kurmuştur.

14. Temsil Heyeti'nin yetkilerinin genişletilerek "Tüm vatani temsil eder" hale gelmesi aşağıdaki gelişmelerden hangisiyle sağlanmıştır?

- a) Sivas Kongresi
- b) Erzurum Kongresi
- c) Amasya Genelgesi
- d) Havza Genelgesi
- e) Misak-ı Milli Kararları

Cevap: A

Erzurum Kongresi'nde sadece Doğu illeri için kurulan Temsil Heyeti, Sivas Kongresi'nde ulusal bir nitelik kazanmıştır.

muratvuranlar.com

15. 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılması ve "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ilkesinin benimsenmesiyle hangisinin temelleri sarsılmıştır?

- a) İstanbul Hükümeti'nin yetkileri
- b) Sevr Antlaşması'nın tüm maddeleri
- c) Kişisel egemenliğe dayalı yönetim anlayışı
- d) Ekonomik kapitülasyonlar
- e) Dini kuralların yönetimdeki etkisi

Cevap: C

Milli egemenliğin ilanı, tek bir kişinin (padişahın) iradesine dayalı mutlakiyetçi yönetim anlayışını sona erdirecek süreci başlatmıştır.

16. Sakarya Meydan Muharebesi'nin kazanılmasının ardından yaşanan hangi gelişme, askeri başarının uluslararası siyasi bir başarıya dönüştüğünü gösterir?

- a) Fransızlarla Ankara Antlaşması'nın imzalanması
- b) Tekalif-i Milliye emirlerinin yayınlanması
- c) Meclis'in Kayseri'ye taşınma tartışmaları
- d) Ordunun ihtiyaçlarının halktan karşılanması
- e) Yunanlıların savunma hattına çekilmesi

Cevap: A

Askeri zaferin ardından bir Avrupa devleti olan Fransa ile antlaşma yapılması, TBMM'nin dış politikadaki prestijini kanıtlar.

LOZAN VE ATATÜRK İNKILAPLARI (SORU 17-20)

İNKILAP TARİHİ

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

17. Lozan Barış Antlaşması'nda karara bağlanmasına rağmen, daha sonra Türkiye ile ilgili devletler arasında tekrar bir uyumsuzluk konusu olan başlık hangisidir?

- a) Musul Sorunu (Irak sınırı)
- b) Kapitülasyonların kaldırılması
- c) Ermeni yurdu meselesi
- d) Savaş tazminatı konusu
- e) Azınlıkların hakları

Cevap: A

Musul meselesi Lozan'da çözülememiş, sonraya bırakılmış ve 1926 Ankara Antlaşması'na kadar sorun olmaya devam etmiştir.

18. 1 Kasım 1922 tarihinde saltanatın kaldırılmasının en temel siyasi gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Milli egemenlik ilkesiyle bağdaşmaması
- b) Padişahın gizlice ülkeden ayrılması
- c) Halifeliğin yetkilerinin artırılmak istenmesi
- d) Lozan'a sadece İstanbul Hükümeti'nin gitmesi
- e) Yeni kurulacak devletin adının belli olmaması

Cevap: A

Milli iradeyi esas alan cumhuriyet yolunda, babadan oğula geçen bir saltanat sisteminin devam etmesi imkansızdı.

19. Atatürk'ün "Cumhuriyetçilik" ilkesinin doğal bir tamamlayıcısı olan ve vatandaşların yasalar önünde eşitliğini savunan ilke hangisidir?

- a) Halkçılık
- b) Milliyetçilik
- c) Devletçilik
- d) İnkılapçılık
- e) Laiklik

Cevap: A

Halkçılık ilkesi; sınıf ayrımını reddeder, sosyal adaleti ve kanun önünde tam eşitliği sağlayarak cumhuriyeti destekler.

20. 3 Mart 1924'te kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile temel olarak aşağıdakilerden hangisi amaçlanmıştır?

- a) Eğitim ve öğretimde birliği sağlamak
- b) Latin alfabesinin kabulünü kolaylaştırmak
- c) Modern üniversiteler kurmak
- d) Türk Tarih Kurumu'na kaynak oluşturmak
- e) Medreseleri Avrupa tarzında yenilemek

Cevap: A

Bu kanunla tüm okullar MEB'e bağlanmış, eğitimdeki ikili yapı (modern-medrese) kaldırılarak kültürel birlik hedeflenmiştir.

muratvuranlar.com

DIŞ POLİTİKA VE ÇAĐDAŐ TARİH (SORU 21-24)

DIŞ POLİTİKA

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

21. 1936 yılında imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Boğazlar Komisyonu kaldırılarak Boğazlar üzerindeki tam egemenlik kime geçmiştir?

- a) Türkiye Cumhuriyeti Devleti
- b) Birleşik Krallık (İngiltere)
- c) Fransa Cumhuriyeti
- d) Sovyetler Birliği (SSCB)
- e) İtalya Krallığı

Cevap: A

Lozan'daki komisyon kısıtlaması Montrö ile kalkmış, boğazların güvenliği ve yönetimi tamamen Türkiye'ye devredilmiştir.

22. Türkiye'nin 1934 yılında Balkan Antantı'na öncülük etmesindeki temel dış politika amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Batı sınırlarını güvence altına almak
- b) İtalya ile askeri bir ittifak kurmak
- c) Boğazlar sorununu tamamen çözmek
- d) Avrupa devletleriyle gümrük birliği yapmak
- e) Hatay'ın anavatana katılımını hızlandırmak

Cevap: A

II. Dünya Savaşı tehlikesine karşı Türkiye, komşularıyla iş birliği yaparak batı sınırlarının güvenliğini sağlamaya çalışmıştır.

23. II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya barışını ve güvenliğini sürekli kılmak amacıyla kurulan uluslararası teşkilat hangisidir?

- a) Birleşmiş Milletler (BM)
- b) Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam)
- c) Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)
- d) Varşova Paktı
- e) Balkan Paktı

Cevap: A

1945'te kurulan BM, I. Dünya Savaşı sonrası başarısız olan Milletler Cemiyeti'nin yerini almış ve barışı korumayı hedeflemiştir.

24. Soğuk Savaş döneminde ABD'nin Sovyet tehdidi altındaki Avrupa ülkelerini ekonomik olarak desteklemek için hazırladığı paket hangisidir?

- a) Marshall Planı
- b) Truman Doktrini
- c) Molotov Planı (Kominform)
- d) Eisenhower Doktrini
- e) Schuman Bildirgesi (AKÇT)

Cevap: A

Marshall Planı ekonomik kalkınma yardımıyken, Truman Doktrini daha çok askeri ve siyasi destek niteliği taşıyordu.

GENEL DEĞERLENDİRME: AYT TARİH-1

GÜNCEL TARİH

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

25. SSCB'nin dağılmasının ardından bağımsızlığını kazanan Türk Cumhuriyetleri ile kültürel ve ekonomik bağları güçlendirmek amacıyla kurulan teşkilat hangisidir?

- a) TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı)
- b) NATO (Kuzey Atlantik İttifakı)
- c) OECD (Ekonomik Kalkınma Örgütü)
- d) KEİ (Karadeniz Ekonomik İşbirliği)
- e) AGİT (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı)

Cevap: A

TİKA, özellikle Orta Asya ve Balkanlar'daki Türk topluluklarıyla iş birliğini artırmak amacıyla 1992'de kurulmuştur.

muratvuranlar.com